

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

16.4.2009

B6-0186/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Daniel Cohn-Bendit, Monica Frassoni ja Pierre Jonckheer

fraktsiooni Verts/ALE nimel

2. aprillil 2009 Londonis toimunud G20 tippkohtumine

Euroopa Parlamendi resolutsioon 2. aprillil 2009 Londonis toimunud G20 tippkohtumise kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 2.–3. aprillil 2009 Londonis toimunud G20 tippkohtumise järeldusi,
 - võttes arvesse 22. veebruaril 2009. aastal Berliinis Prantsusmaa, Ühendkuningriigi, Itaalia ja Saksamaa, Madalmaade ja Hispaania juhtide, Tšehhi peaministri ning komisjoni presidendi, eurogrupi eesistuja ja Euroopa Keskpanga presidendi osavõtul toimunud kohtumist 2.–3. aprillil 2009 peetud G20 Londoni tippkohtumise ettevalmistamiseks;
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 19. ja 20. märtsi 2009. aasta kohtumise järeldusi;
 - võttes arvesse ÜRO Keskkonnaprogrammi 16. veebruari 2009. aasta aruannet „Võimalus kriisist välja tulla”, milles tungivalt nõutakse G20-lt uue ülemaailmse rohelise leppe algatamist;
 - võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 24. märtsi 2009. aasta aruannet „Finants- ja majanduskriis: inimväärse töö perspektiiv”, milles tungivalt nõutakse G20-lt sotsiaalkaitsele ja töökohtade loomisele suunatud kooskõlastatud stiimulite paketi väljatöötamist;
 - võttes arvesse ÜRO ekspertkomisjoni 19. märtsi 2009. aasta järelduste projekti “Ülemaailmne finants- ja majanduskriis ning selle mõju arengule”, milles tungivalt nõutakse ülemaailmsete majanduse juhtimismehhanismide süsteemset reformimist,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et kõrge riskitasemega laenude krahh näitas paljude valdkondade riskidele avatust ning vallandas spekulatiivsete positsioonide kiire likvideerimise väärtpaperi-, kauba- ja valuutaturgudel;
- B. arvestades, et finantsüsteemi ülemaailmse kriisi eelduste kuhjumise ja kriisi vallandumisega kaasnes rahvusvaheliste esmatarbekaupade hindade järsk tõus ning sellele järgnev hinnalangus; arvestades, et samaaegselt tugeva ja pikaajalise esmatarbekaupade hinnatõusuga 2002. aastast kuni 2008. aasta keskpaigani lülitusid finantsinvestorid üha suuremal määral tulevikutehingutesse kaubabörsidel;
- C. arvestades, et praeguse finants- ja majanduskriisi peapõhjusteks olid maailmakaubanduse kasvav tasakaalustamatus ning nominaalsete valuutakursside liikumise järjest nõrgem seostatus riikide inflatsioonimäärade erinevustega;
- D. arvestades, et offshore-keskused võimaldavad nii maksudest kui ka finantssektori reguleerimisest kuritahtlikult kõrvale hoida ning arvestades, et maksustamise vältimine ja

maksudest kõrvalehoidmine takistab rängalt aastatuhande arengueesmärkide saavutamist;

- E. arvestades, et globaliseerumine muudab väga tähtsaks finants- ja majanduskoostöö ning eeldab ülemaailmseid lahendusi sellistes valdkondades nagu näiteks maksebilansside korrigeerimine, finantssektori reguleerimine ja järelevalve, võlahaldus ja võlgnevuste lahendamine; arvestades, et rahvusvahelist kooskõlastamist peaksid korraldama organid, kes vastavad neljale traditsioonilisele kriteeriumile: tulemuslikkus, õiguspärasus, representatiivsus ja aruandekohustus,

Usalduse taastamine, roheline majanduskasvu ja töökohtade loomine

1. kahetseb, et G20 tippkohtumisel ei käsitletud finantskriisi süvapõhjuseks olevaid üleilmseid tasakaaluhäireid; tuletab meelde, et tulevaste finantskriiside vältimiseks tuleb tegeleda nende põhjustega (nt USA suur eelarvepuudujääk, mida kaetakse Hiina kaubavahetusbilansi suurte ülejääkide arvel), mille mõjud ulatuvad palju kaugemale panganduse ja finantssektori reguleerimisest, samuti institutsioonide juhtimisega;
2. on seisukohal, et tulemuslik mitmepoolne reageerimine kriisile eeldab süsteemset mitmemõõtmelist õigusloomereformi, et tegeleda kaubahindade ja vahetuskursside kõikumistega; kahetseb, et G20 Londoni tippkohtumisel neid küsimusi ei tõstatatud; seetõttu nõuab tungivalt, et järgmisel G20 tippkohtumisel New Yorgis võtaks Euroopa Ülemkogu vastu ühise seisukoha nende küsimustega tegelemiseks;
3. toetab G20 kujunemist G7 asemele kui esimest sammu majanduse ülemaailmse juhtimise tõhususe ja õiguspärasuse suurendamiseks; kahetseb sellegipoolest asjaolu, et "G172" riikidel, kes finants-, toidu-, energia- ja keskkonnakriisi tõttu kõige rohkem kannatavad, ei olnud tippkohtumisel sõnaõigust, käsitlemata siinkohal nende muret uue ülemaailmse majanduskorra olemuse pärast, mida kajastab ÜRO kriisikomisjoni aruandeprojekt;
4. nõuab tungivalt G20le ja teistele rahvusvahelistele organitele uusi esindusvorme, mis tõstaksid vastavate riikide parlamentide tähtsust ning võimaldaksid neil teostada demokraatlikku kontrolli oma valitsuste üle, kes sellistes organites läbirääkimise peavad ja otsuseid langetavad;
5. arvab, et ülemaailmsel tasandil otsuseid langetavad organid tuleks pikemas perspektiivis tuua ÜRO egiidi alla, võib-olla arendades selleks edasi selliseid ÜRO organisatsioone nagu näiteks majandus- ja sotsiaalnõukogu;
6. tervitab kohustust eraldada ülemaailmse usalduse taastamise, majanduskasvu ja tööhõive programmi jaoks 1,1 triljonit USA dollarit; kahetseb aga seda, et G20 ei suutnud kooskõlastada rahanduslikke stiimuleid ega mõista, kuivõrd tähtis on seostada majanduskriisi vastased meetmed kliimapoliitika nõuetega; nõuab tungivalt rahvusvahelistelt finantsasutustelt ja teistelt mitmepoolsetelt arengupankadelt, et nad võtaksid täiel määral arvesse kiiresti kasvava majandusega riikide ja arenguriikide ning eelkõige väikese sissetulekuga riikide vajadusi, kes ei ole finantskriisi eest vastutavad, kuid kannatavad kõige rohkem selle tagajärgede tõttu;

7. kahetseb sügavalt, et ei ole tehtud mingeid konkreetseid ettepanekuid uuele rohelisele leppele tõelise arenguimpulsi andmiseks kooskõlas ÜRO Keskkonnaprogrammi 16. veebruari 2009. aasta aruandega “Võimalus kriisist välja tulla”, milles nõutakse tungivalt G20-lt uue ülemaailmse rohelise leppe algatamist kui võimalust majandus-, sotsiaalse ja keskkonnakriisi kolmekordsele nuhtlusele igakülgsest reageerida;
8. kahetseb, et G20 järeldustes puuduvad konkreetset ettepanekuid selle kohta, kuidas kavandada toetusprogrammi nii, et lugeda esmatähtsaks töökohtade loomise ja sotsiaalse kaasamise vajadusi, nagu seda täpsemalt välja tuuakse ja nõutakse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni aruandes;

Finantssektori reguleerimine ja järelevalve

9. tervitab otsust moodustada finantsstabiilsuse foorumi järelkäijana suuremate volitustega finantsstabiilsuse järelevalvenõukogu (Financial Stability Board – FSB) kui esimest sammu majanduse senisest kaasavama ülemaailmse juhtimissüsteemi suunas; on seisukohal, et sarnaselt teiste finantsorganisatsioonidega nagu IMF või Maailmapank peaks ka FSB olema kontrollile avatud ja võimaldama kodanikuühiskonna organisatsioonidel oma panust anda;
10. tuletab meelde, et Bretton Woodsi institutsioonide juhtimist on vaja reformida, et muuta hääleõigust ning kehtestada liikmesriikide ja kapitaliosaluse topeltenamuse põhimõte;
11. nõuab tungivalt, et Euroopa Ülemkogu järgmisel G20 kohtumisel toetaks ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsi (UNCTAD) ettepanekut seada sisse uus mitmepoolne vahetuskursside juhtimise kord, et hoida ära valuutaspekulatsioonid ning anda kõigile riikidele tegevusruumi ekspansiivse maksu- ja rahapoliitika järgimiseks, et kaitsta majanduslanguse või finantskriisi korral töökohti ja oma maa majandust;
12. tervitab G20 otsust tugevdada usaldatavusnormatiivide rahvusvahelisi raamistikke ning kavatsust laiendada reguleerimist ja järelevalvet kõigile süsteemse tähtsusega finantsasutustele, -turgudele ja -instrumentidele;
13. on seisukohal, et G20 tippkohtumisel tehtud otsused ja võetud kohustused kujutavad endast mitte maksimumi, vaid miinimumi; nõuab seetõttu tungivalt, et EL järgiks liidusiseselt ambitsioonikamat reguleerimis- ja järelevalvepoliitikat, eriti riskifondide ja reitinguagentuuride suhtes;
14. tuletab meelde, et on vaja ELi järelevalvestruktuuri, mis koguks ja analüüsiks koos keskpankadega teavet mikro- ja makromajanduslike usaldatavusnormatiivide kohta ning toimiks Euroopa Liidule süsteemset mõju avaldava kriisi korral kiirreageerimisüksusena;
15. on seisukohal, et finantssektori juhtide ja maaklerite tasustamise kord on finantsstabiilsuse tagamisel oluline küsimus; sellega seoses tervitab G20 tahet tagada tasustamisstruktuuride kooskõla ettevõtete pikaajaliste eesmärkide ja aruka riskide

võtmisega; nõuab, et Baseli Pangajärelevalve Komitee esitaks 2009. aasta sügiseks sellekohased konkreetsed ettepanekud;

Maksuparadiisid ja koostöövaenulike haldusterritooriumid

16. võtab teadmiseks kavatsuse tegeleda maksuparadiiside ja koostöövaenulike haldusterritooriumite küsimusega; samas leiab, et G20 järeldused on kõigest hambutu retooriline kriitika maksuparadiiside ja koostöövaenulike haldusterritooriumite suunas;
17. rõhutab, et maksuküsimustes on vaja ülemaailmset koostöö- ja teabevahetussüsteemi; kahetseb sügavalt, et puudub ajakava ja konkreetne karistuste mehhanism, mis muudaks sisuliseks niinimetatud võitluse maksuparadiiside vastu; sellega seoses tuletab meelde, et esmatähtis on teha lõpp kunstlike juriidiliste isikute kasutamisele maksude vältimiseks; rõhutab ka, et pangasaladuse hoidmise asemel peab kõigil juhtudel toimuma automaatne teabevahetus kõigi ELi riikide ja sõltuvate territooriumite vahel; kutsub ELi üles tegutsema, et teha lõpp maksuparadiisidele, maksudest kõrvalehoidmisele ja kapitali ebaseaduslikule põgenemisele arenguriikidest; nõuab seetõttu siduvat ülemaailmset kokkulepet, mis sunnib rahvusvahelisi ettevõtteid automaatselt avalikustama saadud kasumid ja makstud maksud kõigis arenguriikides, kus nad tegutsevad;
19. tervitab ja toetab täielikult Euroopa ja Ladina-Ameerika parlamentaarse assamblee 8. aprilli 2009. aasta palvet Euroopa ning Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna riikidele astuda viivitamatult samme kõigi nende territooriumitel olevate maksuparadiiside kaotamiseks ning tegutseda rahvusvahelisel tasandil ülejäänutele lõpu tegemiseks ja karistuste kehtestamiseks nende teenuseid kasutavatele ettevõtetele ja üksikisikutele;

Raamatupidamisstandardid

20. tervitab otsust vaadata läbi raamatupidamisstandardid finantsinstrumentide väärtuse määramiseks ning võtta 2009. aasta lõpuks rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite nõukogu (IASB) põhikirja läbivaatamisega meetmeid sidusrühmade suuremaks kaasamiseks;
21. sellega seoses tuletab meelde, et rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite nõukogu peaks oma rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite segmendiaruandlust käsitlevasse alaosasse lisama nõude, et rahvusvahelised korporatsioonid peavad aru andma kõigist oma tehingutest (tööjõukulud, finantskulud, maksustamiseelne kasum jne) riikide kaupa; arvab, et see annab investoritele, sidusrühmadele ja maksuametitele igast kontsernist põhjaliku ülevaate ning soodustab seeläbi maksubaasi tulemuslikumat ja läbipaistvamat jaotamist rahvusvahelisel tasandil;
22. arvab, et IASB põhikirja tuleks muuta nii, et nimetatud organisatsioon muutub erafirmast, mille rahasid kontrollivad suured raamatupidamisfirmad, rahvusvaheliseks organisatsiooniks ÜRO majandus- ja sotsiaalnõukogu erikomisjoni kujul;

Rahvusvahelise finantssüsteemi rahastamine ja reformimine praegusest kriisist

ülesaamiseks

23. võtab teadmiseks huvi IMFi kui viimase võimaliku laenuallika rolli tugevdamise vastu ning IMFi laenamissuutlikkuse tugevdamise talle ligikaudu 500 miljardi USA dollari eraldamisega; tervitab eriti 250 miljardi dollari eraldamist IMFi arveldusühikutena (SDR); on aga pettunud sellest, et uued SDRid jaotatakse 186 IMFi liikmesriigi vahel nende kvoodi ehk hääleõigusega osakute arvu põhjal, mille tulemuseks on keskmise sissetulekuga ja vaeste liikmesriikide vajaduste tõsine alarahastamine, kuna neile eraldatakse kõigest 80 miljardit SDRi;
24. peab tõsiseks puuduseks seda, et IMFi kui viimase võimaliku laenuallika rolli tugevdamisega samaaegselt ei nõudnud G20 mingisugust IMFi poliitika reformimist; jääb sügavalt murelikuks selle pärast, et hiljutistes kriisist tabatud riikidele, sealhulgas Lätile ja Ungarile laenu andmise tingimustes kirjutas IMF neil ette samasuguse majanduse tsüklilisust süvendava eelarve- ja rahapoliitika järgimise nagu see, mis süvendas Aasia riikide majanduskriisi aastatel 1997/1998;
25. on pettunud G20 tippkohtumise täieliku suutmatuse pärast aidata arenguriikidel vältida kurnavat võlakriisi ajaproovi läbiteinud rahvusvahelise laenumaksete peatamise või võlgade restruktureerimise abil, rahvusvahelise pankrotimehhanismi loomisega või mis tahes muu samalaadse vahendiga, mis võimaldaks jätta osaliselt tasumata võlad, mille turuväärtus on langenud, nagu seda praegu üha enam võimaldatakse hätta sattunud pankadele või ettevõtetele; nõuab rahvusvaheliste finantsasutuste võlgade jätkusuutlikkuse raamistiku muutmist ning vastutustundliku mitmepoolse laenuandmisraamistiku loomist;
26. arvab, et IMF peab andma oma panuse aastatuhande arengueesmärkide täitmisel; sellega seoses nõuab IMFi, ÜRO asutuste (näiteks ÜRO Arenguprogrammi, ÜRO Keskkonnaprogrammi, ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsi, Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni jne), samuti Euroopa Liidu sotsiaal- ja majandusvaldkonna poliitika paremat kooskõlastamist ja suuremat sidusust;
27. peab G20 tippkohtumise suurimaks ebaõnnestumiseks seda, et ei suudetud esitada mingit kava finantsasutuste piiriülese tegevuse või piiriüleste rahavoogude reguleerimiseks ega isegi selleks, et tõsta riikide suutlikkust piiriüleseid rahavooge reguleerida;

Maailmakaubanduse ja investeringute edendamine

28. tervitab Londoni tippkohtumise otsust eraldada 250 miljardit dollarit tagatistena, mis võimaldavad kaubandusfirmadel laenu saada; samas kahetseb, et sellest kavast ei nähtu, kuidas laiendada selliseid ekspordikrediidi garantiisid neid kõige enam vajavatele arenguriikidele, eriti Sahara-tagusele Aafrikale, mille eksport on selle aasta sees siiani vähenenud 40% võrra, seda peamiselt kommertskrediidi võimaluste ahenemise tõttu;
29. võtab teadmiseks G20 tippkohtumise taaskorduva üleskutse WTO Doha arengukava läbirääkimiste lõpuleviimiseks; kinnitab taas oma veendumust, et Doha läbirääkimised ei lahenda praegust finants- ja majanduskriisi ning need tuleb õiglase ja arengusõbraliku mitmepoolse kaubanduskorra taastamiseks põhjalikult läbi vaadata; seni, kuni

ülemaailmsed järelevalvestruktuurid ei ole paika pandud, kutsub WTOd üles tegema üksikasjalikke ettepanekuid piiriüleste finantsteenuste praeguste liberaliseerimiskohustuste külmutamiseks;

Kõigi jaoks õiglase ja jätkusuutliku kriisist taastumise tagamine

30. arvab, et vaesusevastase võitluse alusena tuleb tunnustada riikide või piirkondade õigust sõltumatusele enda toiduainetega varustamisel ning õigust ise demokraatlikult määratleda oma tegevuspoliitika, strateegiad ja prioriteedid oma elanikkonna elatusvahendite ning sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste õiguste kaitsmisel, ning et neid põhimõtteid tuleb eelistada kaubanduse liberaliseerimisele, dereguleerimisele ja privatiseerimisele;
31. nõuab tungivalt, et komisjon esitaks ettepanekud kogu ELi hõlmava finantstehingute maksu kehtestamiseks, mis võiks aidata rahastada investeeringuid arenguriikides, et kriisi kõige rängematest tagajärgedest üle saada ning jätkata tööd aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks.